

УДК 330.341.1:005.21]:33.05](045)

DOI: https://doi.org/10.31521/modecon.V55(2026)-43

Ящук Т. А., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри маркетингу, менеджменту та управління бізнесом, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, м. Умань, Україна

ORCID: 0000-0001-7359-5867

e-mail: tetyanayashchuk@ukr.net

Інноваційний розвиток підприємства як об'єкт стратегічного управління в умовах трансформаційної економіки

Анотація. Досліджено теоретико-методологічні засади інноваційного розвитку підприємства як об'єкта стратегічного управління в умовах трансформаційної економіки. Встановлено актуальність проблеми в умовах стрімкого розвитку глобальної економіки, посилення конкурентної боротьби та прискорення науково-технічного прогресу.

Розкрито сутність понять «інновації», «інноваційний розвиток», «інноваційна стратегія», «стратегічне управління інноваційним розвитком» та уточнено їх взаємозв'язок у системі довгострокового управління. Обґрунтовано роль інновацій як ключового чинника забезпечення конкурентоспроможності та сталого розвитку підприємства за умов нестабільності зовнішнього середовища. Досліджено значення стратегічного управління у забезпеченні ефективності інноваційних процесів та формуванні конкурентних переваг підприємства.

Проаналізовано основні підходи до формування інноваційної стратегії та визначено місце інноваційного розвитку в загальній стратегії підприємства. Визначено ключові елементи стратегічного управління інноваційним розвитком, зокрема цілі, принципи, інструменти та механізми реалізації. Акцентовано увагу на необхідності трансформації існуючих підходів до управління підприємницькими структурами з орієнтацією на всебічний аналіз потенціалу формування та рівня інноваційного розвитку.

Доведено, що ефективне стратегічне управління інноваційним розвитком сприяє адаптації підприємств до трансформаційних змін економіки та формуванню стійких конкурентних переваг у довгостроковій перспективі.

Ключові слова: інновації; стратегія; управління; інноваційний розвиток; інноваційна стратегія; стратегічне управління; стратегічне управління інноваційним розвитком.

Yashchuk Tetiana, PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Marketing, Management and Business Administration, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, Uman, Ukraine

Innovative development of an enterprise as an object of strategic management in a transitional economy

Abstract. Introduction. In the context of structural changes in the economy, technological advances, and growing competition in domestic and foreign markets, the innovative development of enterprises is becoming particularly important. In this regard, strategic management plays an increasingly important role in ensuring the targeted formation and implementation of innovation strategies that take into account the enterprise's resource capabilities and the challenges of the external environment. A strategic approach allows for the systematic integration of innovation activities into the overall enterprise development model.

Purpose. This article aims to study the theoretical foundations of the innovative development of enterprises as objects of strategic management and to substantiate the role of the strategic management of innovative development in ensuring the adaptation, competitiveness, and sustainable development of enterprises in a transitional economy.

Results. The study clarified the concept of innovative enterprise development from a strategic perspective, establishing it as a key element of long-term competitiveness in a transitional economy. The feasibility of integrating the innovative component into the overall strategic enterprise management system was substantiated.

The main elements of the strategic management of an enterprise's innovative development have been identified. A logical relationship was established between an enterprise's innovative potential, the choice of an innovation strategy, and the effectiveness of innovation activities. Effective strategic management of innovative development has been proven to increase an enterprise's adaptability to transformational economic changes and create sustainable competitive advantages in the long term.

Conclusions. In a transitional economy, the innovative development of an enterprise is a key objective of strategic management. The effectiveness of strategic management determines the competitiveness and sustainability of economic entities. Strategic management of innovation ensures the purposeful formation of an innovation strategy, the rational use of innovation potential, and the enterprise's ability to adapt to dynamic changes in the external environment.

Keywords: innovation; strategy; management; innovative development; innovation strategy; strategic management; strategic management of innovative development.

JEL Classification: M13, O10, O29, O31

¹Стаття надійшла до редакції: 19.02.2026

Received: 19 February 2026

Постановка проблеми. Трансформаційні процеси, що відбуваються в сучасній економіці, супроводжуються посиленням конкуренції, технологічними зрушеннями та зростанням рівня невизначеності зовнішнього середовища, що суттєво ускладнює умови функціонування підприємств. Однією з ключових проблем сучасного розвитку підприємств є відсутність системного стратегічного підходу до управління інноваційним розвитком, що призводить до фрагментарного впровадження інновацій, неузгодженості інноваційних рішень із загальною стратегією та неефективного використання інноваційного потенціалу.

У зв'язку з цим актуалізується проблема визначення інноваційного розвитку підприємства як об'єкта стратегічного управління та обґрунтування теоретичних і методичних засад формування ефективної системи стратегічного управління інноваційним розвитком в умовах трансформаційної економіки.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Питання стратегічного управління інноваційним розвитком підприємств привертає увагу як вітчизняних, так і зарубіжних науковців, що зумовлено зростанням ролі інновацій у забезпеченні конкурентоспроможності в умовах динамічних змін зовнішнього середовища. Дослідженню інноваційного розвитку присвячено значну увагу в працях таких авторів: П. Друкер, М. Портер, Й. Шумпетер, Г. Чесбро, В. Гесць, В. Стадник, А. Череп, М. Йохна, С. Ілляшенко, Л. Федулова, С. Князь, В. Гриньова, Н. Чухрай, Л. Антонюк, А. Дишкант, С. Довбня, Н. Коваленко, В. Свідерський, К. Ковтуненко, Я. Лагута та інші. Вони підкреслюють роль інноваційних стратегій як засобу адаптації підприємств до технологічних та ринкових трансформацій.

Більшість сучасних публікацій акцентують увагу на інтеграції інноваційного управління в загальну систему стратегічного менеджменту, виділяючи ключові чинники успішності інноваційних процесів та механізми їх реалізації.

Разом із тим, попри значний обсяг наукових праць, зберігається дискусійність щодо формалізації сутності інноваційного розвитку підприємства як об'єкта стратегічного управління, зокрема в умовах трансформаційної економіки. Частина досліджень зосереджується на окремих складових інноваційної діяльності, не інтегруючи їх у цілісну концепцію стратегічного управління, що зумовлює потребу подальшого дослідження цієї проблеми.

Формулювання цілей дослідження. Мета статті полягає у дослідженні теоретичних засад інноваційного розвитку підприємства як об'єкта стратегічного управління, а також у обґрунтуванні ролі стратегічного управління інноваційним розвитком для забезпечення адаптації, конкурентоспроможності та

сталого розвитку підприємств в умовах трансформаційної економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Економіка України під впливом глобалізаційних процесів формує нові вимоги до підприємств, що проявляються у посиленні конкуренції та необхідності швидкої адаптації до динамічних змін ринку та відповідної галузі. У сучасних умовах господарювання інноваційна діяльність виступає однією з ключових передумов успішного функціонування підприємства, сприяючи формуванню конкурентних переваг і зміцненню його фінансового стану. У таких умовах інновації можна розглядати як ресурс, який потребує детального планування у процесах його використання, відтворення, впровадження та реалізації. При цьому успіх цих процесів залежатиме від здатності підприємства реагувати на зміни шляхом реалізації стратегічного управління інноваційним розвитком.

Інновації стають головним фактором успіху компаній у швидко змінюваному бізнес-середовищі. Шлях до збереження конкурентоспроможності та стійкого розвитку проходить через постійне створення та впровадження нових ідей, продуктів, послуг та процесів. Для ефективного використання інноваційного потенціалу необхідні не лише креативність, а й ефективне управління властивостями інновацій. Такі властивості, як новизна, оригінальність, ризик, невизначеність, складність, системний підхід, часовий аспект і динамічність, впливають на всі напрями діяльності підприємства. Тому управління цими властивостями є ключовим завданням для забезпечення успішного впровадження інноваційних процесів.

Управління інноваціями на підприємстві вимагає специфічних підходів та дієвих стратегій. Основні вимоги до управлінської діяльності у сфері інновацій такі:

1. Успішне управління інноваціями потребує чіткого стратегічного бачення.
2. Ефективне управління інноваціями передбачає достатню алокацію ресурсів та інвестицій.
3. Керівництво підприємства повинно визначити свою роль у розвитку та підтримці інноваційної культури.
4. Управління інноваціями пов'язане з ризиком, тому підприємство має забезпечувати гнучкість і готовність до прийняття ризиків.
5. Успішне управління інноваціями вимагає інтеграції різних функціональних підрозділів та налагодження співпраці між ними.
6. Ефективне управління інноваціями передбачає постійний моніторинг і оцінку результатів інноваційних проектів [1, с. 205].

Інноваційний розвиток підприємства характеризується цілеспрямованістю та стратегічною орієнтацією на досягнення якісно нового рівня діяльності. Важливою характеристикою інноваційного

розвитку є його динамічний характер, що передбачає постійну адаптацію до змін зовнішнього середовища через впровадження відповідних інновацій. Суттєвою ознакою інноваційного розвитку є його тісний взаємозв'язок із науково-технічним прогресом та загальними тенденціями розвитку економіки [2, с. 566].

Дослідження питань стратегічного управління інноваційною діяльністю підприємств насамперед пов'язане з визначенням сутності понять «стратегія» та «інноваційна стратегія».

Стратегія – це послідовність дій, спрямованих на досягнення наперед визначених довгострокових цілей та вирішення поточних завдань, що виникають у процесі їх здобуття під впливом зовнішнього середовища, із використанням наявних можливостей [3, с. 154]. Стратегія враховує зміни зовнішнього середовища, які можуть вплинути на рівень досягнення поставлених цілей, та забезпечує завчасну й адекватну реакцію на них із використанням усіх наявних ресурсів. Розробка стратегії розкриває головну управлінську проблему, показуючи, як досягти необхідних результатів з урахуванням поточного стану об'єкта управління та перспектив його розвитку.

Інноваційну стратегію розвитку підприємства можна охарактеризувати як систему рішень

(організаційних, інноваційних та управлінських), покликаних реалізовувати заходи для вирішення завдань і досягнення цілей. Основу вироблення інноваційної стратегії становлять цілі компанії, масштаб і характер діяльності, життєвий цикл інновації, рівень інноваційного розвитку організації та здійснювана науково-технічна політика [4, с. 470].

Розрізняють шість основних типів інноваційної стратегії підприємства, які представлені на рисунку 1.

Виходячи із сутності та змісту категорії «інновація підприємства», можна сформулювати основні напрями інноваційного розвитку підприємства:

- продуктивний, спрямований на розробку або впровадження нового продукту (товару, послуги) або суттєве вдосконалення існуючого;
- організаційний, спрямований на розробку або впровадження нового організаційного методу або значне вдосконалення існуючого;
- технологічний, спрямований на розробку або впровадження нового процесу (технології) або значне вдосконалення існуючого;
- ринковий, спрямований на розробку або впровадження нових методів маркетингу;
- ресурсний, спрямований на ефективне використання власних інтелектуальних ресурсів та людського інтелектуального капіталу або залучених.

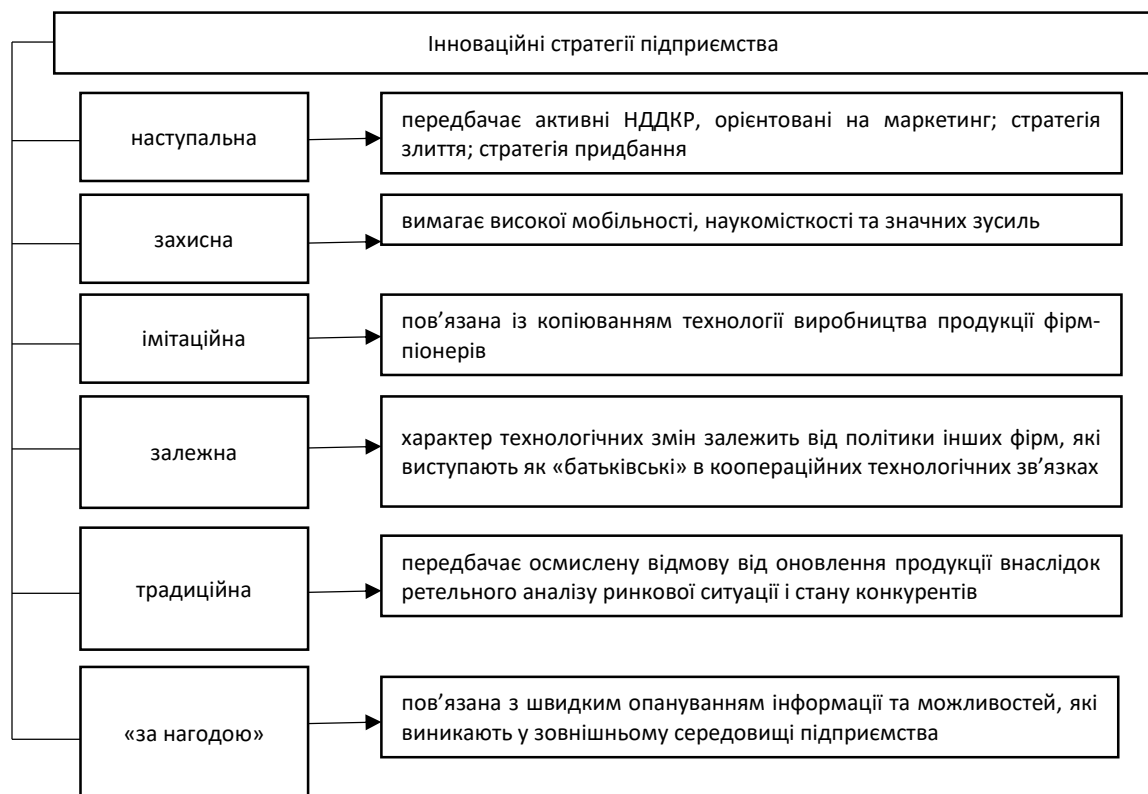

Рисунок 1 - Типи інноваційної стратегії підприємства

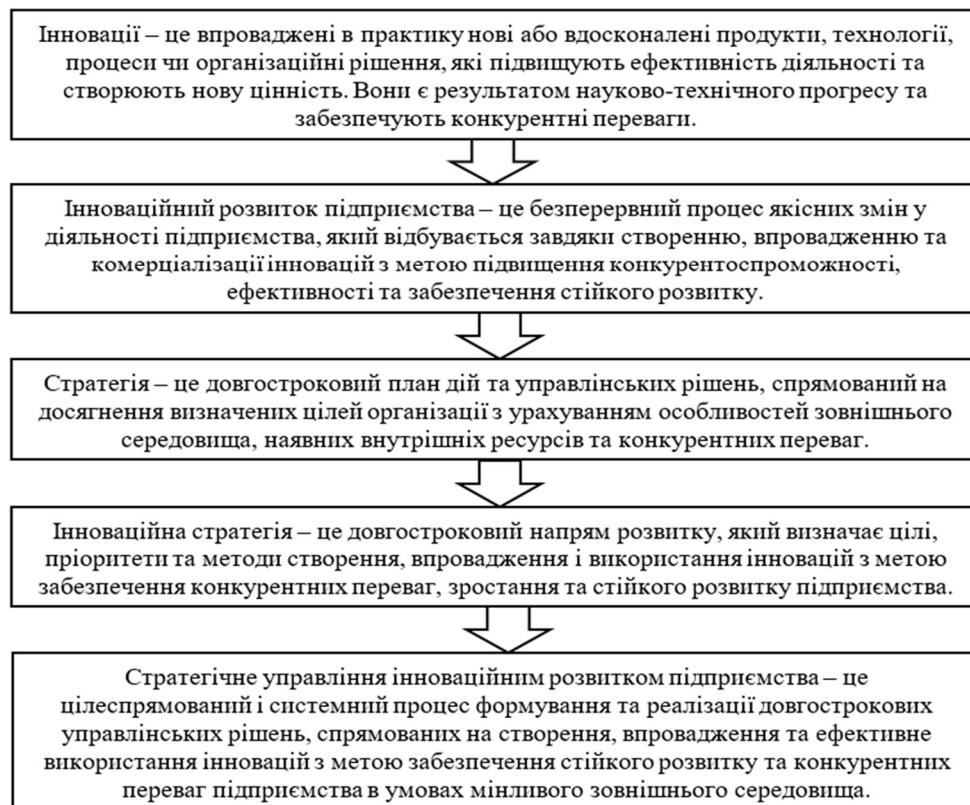
Джерело: власна розробка автора

Стратегічне управління інноваційною діяльністю будь-якого підприємства базується на комплексному плануванні всіх бізнес-процесів: від виробництва конкурентоспроможної продукції до розробки інноваційної стратегії її просування на ринку. Ця умова визначає основні напрями стратегічного управління підприємством, зокрема формування певного асортименту продукції, а також розробку технологічної та збутової стратегій, які передбачають застосування прогресивних інноваційних технологій у процесі реалізації продукції [5, с. 128].

Для ефективного управління інноваційним розвитком необхідно створити обґрунтований

комплекс дій, а саме розробити інноваційну стратегію підприємства. Стратегію інноваційного розвитку підприємства можна визначити як систему управлінських, організаційних та інноваційних рішень, спрямованих на реалізацію поставлених завдань. Стратегія інноваційного розвитку є узагальнюючою моделлю дій, необхідних для досягнення поставленої мети підприємства на основі вибраних критеріїв і показників [6, с. 38].

На рисунку 2 узагальнено основні дефініції, що стосуються стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства, та відображено поетапну схему їх формування.

Рисунк 2 - Формалізація дефініцій стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства

Джерело: власна розробка автора

Стратегічне управління інноваційною діяльністю підприємств передбачає розроблення та впровадження довгострокових планів розвитку, спрямованих на ефективне використання сучасних технологій, оптимізацію виробничих процесів і підвищення економічної стійкості підприємств. Ефективне управління інноваційною діяльністю базується на дотриманні ключових принципів, які забезпечують цілісність і результативність:

- принцип системності – передбачає взаємопов’язане функціонування елементів, що сприяють комплексній організації інноваційної діяльності;

- принцип узгодженості – передбачає встановлення цілей інноваційного розвитку

підприємства відповідно до вимог зовнішнього середовища, ринкових умов та нормативно-правових актів;

- принцип адаптивності – орієнтований на здатність підприємства швидко реагувати на зміни зовнішнього середовища, коригувати свої стратегії та балансувати між внутрішнім інноваційним потенціалом і новими можливостями розвитку, що підвищує його трансформаційну здатність;

- принцип оптимізації – передбачає раціональний вибір стратегій, методів і ресурсів для досягнення найкращих результатів при мінімальних витратах на інноваційну діяльність;

- принцип результативності – визначається через оцінювання ефективності інноваційної діяльності, що

дозволяє проводити моніторинг досягнень і виявляти напрями для подальших удосконалень [7, с. 694].

У загальному вигляді процес створення інноваційної стратегії складається з трьох етапів:

1. Перший етап – формування загальної ідеї стратегії, де розглядаються різні варіанти. Визначаються напрями та галузі діяльності, у яких підприємство має певні можливості. Для визначення загальної концепції стратегічного розвитку враховуються як зовнішні, так і внутрішні фактори, що дозволяє підприємству швидко реагувати на зміни ринку та ефективно перебудовувати виробництво.

2. Другий етап – визначення перспектив розвитку підприємства в кожному напрямку діяльності, оцінка їх конкурентоспроможності та аналіз коротко- і довгострокових можливостей збільшення виробництва. Для аналізу перспектив використовуються різні матриці, які враховують рівень розвитку підприємства та його становище у зовнішньому середовищі: матриця Бостонської консультативної групи, матриця Джeneral Електрик, матриця життєвого циклу продукції. Рекомендується застосовувати всі три матриці при плануванні інноваційної стратегії, оскільки це дозволяє повністю оцінити можливості розвитку підприємства.

3. Третій етап – вибір конкретної інноваційної стратегії для кожного напрямку діяльності та формування портфелів науково-технічних проектів. На цьому етапі, коли відбувається остаточне визначення стратегічних напрямків та портфелів проектів, доцільно використовувати ефективні евристичні методи, такі як метод «мозкової атаки», метод морфологічного аналізу, метод «картотеки ідей» та інші. Ці методи базуються на досвіді та інтуїції фахівців і сприяють розв'язанню науково-технічних проблем у нестандартній формі.

Загальна модель інноваційної стратегії підприємства, яка формується на основі різнопланових цільових функцій у процесі моделювання, передбачає проходження кількох етапів, що дозволяють вирішити сукупність стратегічних завдань оптимізації процесу забезпечення інновацій в організації – від формулювання інноваційних цілей до створення ієрархічної структури стратегічних інноваційних перетворень. На цьому етапі окреслюються можливі інноваційні зміни та здійснюється їх структуризація за відповідними напрямками, які надалі утворюють етапи інноваційної стратегії. Основним завданням цього етапу є формування ієрархії цілей, для чого застосовуються методи структуризації та експертних оцінок. Вхідні дані моделі формуються множиною інноваційних цілей підприємства, а головним критерієм вибору є очікувана ефективність кожного напрямку, що дозволяє обрати оптимальний набір етапів інноваційної стратегії. Отримання оптимального рішення забезпечується вибором серед множини можливих рішень того варіанту, який

гарантує максимальну ефективність, при цьому використовуються графічні методи для наочного представлення структури подальших дій.

Розробка інноваційної стратегії підприємства передбачає проходження послідовних етапів, спрямованих на вдосконалення процесу забезпечення інноваційної діяльності. Процес включає визначення інноваційних цілей, формування основних напрямів інноваційних змін та їх систематизацію у вигляді ієрархічної структури стратегічних перетворень [8, с. 96].

Аналіз інноваційного розвитку підприємства повинен бути орієнтований на оцінку потенціалу формування та рівня його інноваційної активності у сучасному бізнес-просторі. В управлінській інформаційній системі ідентифікація, оцінка причин змін та прогнозування рівня інноваційної активності формують методичний базис реалізації аналітичного процесу. Ефективність цього процесу визначається принципами, цілями та функціями аналізу, а також його організаційним, інформаційним, методичним і технічним забезпеченням.

Метою аналізу в системі управління інноваційним розвитком є забезпечення інформаційної підтримки ухвалення управлінських рішень та розробки стратегії інноваційної активності, орієнтованої на отримання нових конкурентних переваг, посилення ринкових позицій, безпечне функціонування та досягнення бажаних параметрів соціо-еколого-економічного розвитку. Виконання основних завдань аналізу забезпечує реалізацію оціночної, контрольної, пошукової, прогностичної та інформаційної функцій в системі управління інноваційним розвитком підприємства [9].

Інноваційний розвиток вітчизняних підприємств у сучасних умовах набуває особливої важливості через необхідність відбудови та перебудови економіки після воєнних руйнувань, відновлення інфраструктури та модернізацію виробничих систем, формування нових стандартів розвитку та інтеграцію у світові інноваційні екосистеми, досягнення кліматичних цілей та дотримання екологічних стандартів [10, с. 209].

Інноваційний розвиток у сучасних умовах функціонування є не лише економічною, а й безпековою складовою стратегії підприємства, оскільки він гарантує виживання, стійкість до криз, гнучкість у мінливому середовищі та здатність до швидкого відновлення після деструктивних впливів. Під час воєнного стану існує багато ризиків, які становлять виклики та загрози для розвитку підприємств та впровадження інновацій, зокрема економічна нестабільність, скорочення попиту, зменшення купівельної спроможності, перенаправлення ресурсів на оборону, зниження обсягу інвестицій та валютні ризики.

Висновки. Отже, проведене дослідження підтверджує, що інноваційний розвиток підприємства

є ключовим елементом стратегічного управління в умовах трансформаційної економіки. Аналіз теоретико-методологічних засад дозволив визначити взаємозв'язок понять «інновації», «інноваційний розвиток», «інноваційна стратегія» та «стратегічне управління інноваційним розвитком», що забезпечує цілісне розуміння механізмів довгострокового управління підприємством. Встановлено, що ефективне стратегічне управління інноваційним розвитком безпосередньо впливає на здатність

підприємства адаптуватися до змін зовнішнього середовища, забезпечує стійкість функціонування та формує довгострокові конкурентні переваги.

Узагальнення результатів дослідження свідчить про необхідність подальшого розвитку методик стратегічного управління інноваційною діяльністю з акцентом на аналітичну складову, яка включає прогнозування ринкових змін, оцінку ефективності інноваційних проєктів та інтеграцію стратегічного планування з оперативним управлінням.

Література:

1. Дишкант А. О., Труш А. А., Козакевич М. М. Властивості інновації як об'єкту управлінської діяльності на підприємстві. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2023. Випуск 37. С. 204-210. URL: <https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/view/855/777>.
2. Капінос Г., Ларіонова К. Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства як основа забезпечення його конкурентоспроможності. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки*. 2025. №1. Том 338. С. 564-573. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-338-83>.
3. Довбня С. Б., Папуша І. В. Сутність стратегії підприємства та класифікація її видів. *Економічний вісник «Дніпровської політехніки»*. 2023. №2. С. 152-160. DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/82.152>.
4. Свідерський В. П., Пустова В. В., Лазарев Б. О. Формування та реалізація інноваційної стратегії розвитку підприємства. *Економіка і суспільство*. 2018. Вип. 16. С. 468-473. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/16_ukr/71.pdf.
5. Ковтуненко К. В., Пар'єва О. О. Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства: сутність, класифікація стратегій. *Економічний журнал Одеського політехнічного університету*. 2020. №2(12). С. 128-139. DOI: [10.15276/EJ.02.2020.17](https://doi.org/10.15276/EJ.02.2020.17).
6. Бондарчук Н. В., Васильєва Л. М., Мінковська А. В. Стратегічне управління інноваційним розвитком аграрного підприємства для забезпечення його фінансово-економічної безпеки. *Підприємництво та інновації*. 2022. Вип. 23. С. 37-41. DOI: <https://doi.org/10.37320/2415-3583/23.7>.
7. Коваленко Н. В., Малахова Ю. А. Стратегічне управління інноваційною діяльністю аграрних підприємств. *Економіка та суспільство*. 2025. Вип. 71. С. 691-697. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-155>.
8. Нижник О. В. Розробка стратегій інноваційного розвитку підприємств малого і середнього бізнесу. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія Економічні науки*. 2021. №1. С. 94-98. DOI: [10.31891/2307-5740-2021-290-1-18](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2021-290-1-18).
9. Кашчена Н. Б., Чміль Є. Л. Теоретико-методичні засади аналізу інноваційного розвитку підприємства. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 43. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-56>.
10. Лагута Я. М. Інноваційний розвиток підприємства як стратегічна категорія в контексті забезпечення сталого розвитку. *Сталій розвиток економіки*. 2025. №6(57). С. 205-211. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-57-27>.

References:

1. Dyshkant, A. O., Trush, A. A. & Kozakevych, M. M. (2023). Properties of innovation as an object of management activity in an enterprise. *Scientific notes of Lviv University of Business and Law*, 37, 204-210. <https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/view/855/777>.
2. Kapinos, H., & Larionova, K. (2025). Strategic management of enterprise's innovative development as the basis for ensuring its competitiveness. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic sciences*, 338(1), 564-573. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-338-83>.
3. Dovbnya, S. B. & Papusha, I. V. (2023). The essence of enterprise strategy and classification of its types. *Economic Bulletin of Dnipro University of Technology*, 2, 152-160, DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/82.152>.
4. Sviderskyi, V. P., Pustova, V. V. & Lazariev, B. O. (2018). Formulation and implementation of an innovative development strategy for the enterprise. *Economy and Society*, 16, 468-473.
5. Kovtunencko, K. V. & Pareva O.O. (2020). Strategic management of innovative development of the enterprise: essence, classification of strategies. *Economic journal Odessa polytechnic university*, 2(12), 128-139, DOI: [10.15276/EJ.02.2020.17](https://doi.org/10.15276/EJ.02.2020.17).
6. Bondarchuk, N., Vasilieva, L., & Minkovska, A. (2022). Strategic management of innovative development of agricultural enterprise to ensure financial and economic security. *Entrepreneurship and Innovation*, 23, 37-41. <https://doi.org/10.37320/2415-3583/23.7>.
7. Kovalenko, N., & Malakhova, Y. (2025). Strategic management of innovative activities of agricultural enterprises of Ukraine. *Economy and Society*, 71. 691-697. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-155>.
8. Nyzhnyk, O. V. (2021). Development of strategies for innovative development of small and medium-sized businesses. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic sciences*, 1, 94-98, DOI: [10.31891/2307-5740-2021-290-1-18](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2021-290-1-18).
9. Kashchena, N., & Chmil, Y. (2022). Theoretical and methodological principles of the analysis of the innovative development of the enterprise. *Economy and Society*, 43. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-56>.
10. Laguta, Y. (2025). Innovative development of the enterprise as a strategic category in the context of ensuring sustainable development. *Sustainable Development of Economy*, 6 (57), 205-211. <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-57-27>.

